

Nội dung bài viết

1. [Hoạt động thực hành - Bài 9C Tiếng Việt lớp 5 VNEN](#)
2. [Bài tập và hướng dẫn giải - Bài 9C Tiếng Việt VNEN lớp 5](#)

Hoạt động thực hành - Bài 9C Tiếng Việt lớp 5 VNEN

Câu 1:

Chơi trò chơi: Thi nói nhanh với các từ chỉ sự vật có trong thiên nhiên hoặc từ chỉ đặc điểm của sự vật trong thiên nhiên.

Lời giải chi tiết:

Chúng ta có thể tham khảo một số từ ngữ để chơi như sau: trời - trong xanh, mây - bồng bênh, nước - trong vắt, cỏ - xanh rờn, hoa - rực rỡ, cánh đồng - xanh ngắt, mây - trắng xóa, mặt trời - đỏ chói, đám mây - đen sì, bầu trời - xám xịt, thác - trắng xóa, sông - dài dằng dặc, suối - uốn cong, biển - xanh rì, đất - màu mỡ, bầu trời - cao vút, ánh nắng - vàng hoe,....

Câu 2:

Đọc mẫu chuyện sau:

Bầu trời mùa thu

Tôi cùng bạn trẻ đi ra cánh đồng. Buổi sáng tháng chín mát mẻ và dễ chịu. Tôi nói với các em :

- Các em hãy nhìn lên bầu trời mà xem. Mùa hè, nó rất nóng và cháy lên những tia sáng của ngọn lửa. Còn bây giờ bầu trời thế nào ? Hãy suy nghĩ và chọn những từ ngữ thích hợp để miêu tả nó.

Bạn trẻ nhìn lên bầu trời và suy nghĩ. Sau vài phút, một em nói :

- Bầu trời xanh như mặt nước mệt mỏi trong ao.

- Vì sao mặt nước lại mệt mỏi ? - Tôi hỏi lại.

- Thừa thây, mùa hè, nước dạo chơi cùng những làn sóng. Mùa thu, nó mệt và đứng lại với màu xanh nhạt. Nó mệt mỏi !

Những em khác tiếp tục nói :

- Bầu trời được rửa mặt sau cơn mưa.

- Bầu trời xanh biếc.

Cô bé Va-li-a nhỏ nhắn đứng trần ngâm một chỗ. Tôi hỏi:

- Còn Va-li-a, vì sao em im lặng thế ?

- Em muốn nói bằng những từ ngữ của mình.

- Em đã tìm được câu nào chưa ?

- Bầu trời dịu dàng - Va-li-a khẽ nói và mỉm cười.

Sau đó, mỗi em đều muốn nói về bầu trời bằng từ ngữ của riêng mình :

- Bầu trời bu ồm bã. Những đám mây xám đang từ phương bắc trôi tới.

- Bầu trời trần ngâm. Nó nhớ đến tiếng hót của bầy chim sơn ca.

- Bầu trời ghé sát mặt đất. Mùa hè, nó cao hơn và có những con chim én bay liệng. Còn bây giờ chẳng có chim én nữa, vì thế bầu trời cúi xuống lắng nghe để tìm xem chim én đang ở trong bụi cây hay ở nơi nào.

Theo Xu-khôm-lin-xki (Mạnh Hương dịch)

Câu 3:

Thảo luận. trả lời câu hỏi:

(1) Trong câu chuyện trên, có những từ ngữ nào tả bầu trời?

(2) Trong câu chuyện, biện pháp nhân hóa được sử dụng qua những từ ngữ nào?

Lời giải chi tiết:

(1) Những từ ngữ tả bầu trời trong câu chuyện trên là: xanh như mặt nước, xanh biếc, dịu dàng, bu ồm bã, trần ngâm, ghé sát mặt đất, cúi xuống

(2) Trong câu chuyện, biện pháp nhân hóa được sử dụng qua những từ ngữ: dịu dàng, bu ồm bã, trần ngâm, nhớ, ghé sát, cúi xuống lắng nghe.

Câu 4:

Viết một đoạn văn khoảng 5 câu tả một cảnh đẹp ở quê em hoặc nơi em ở có sử dụng biện pháp nhân hoá.

Gợi ý:

- Em muốn tả cảnh đẹp gì?
- Cảnh đó có những gì?
- Hình dáng, màu sắc của mỗi sự vật ở đó có gì đẹp?

Lời giải chi tiết:

Học sinh tham khảo đoạn văn sau:

Buổi sớm, khi bình minh chưa vén hẳn tấm màn sương mờ ảo thì biển đã th`ân thì chờ sưởi nắng ấm. Gió dật trên mặt biển từng lọn sóng lăn tăn. Mặt trời dấy mu`on hơn thường khi. Biển nhún nhảy nhi`ều hơn như để phô trương những trang sức lấp lánh trên đầu ngọn sóng. Tiếng sóng vỗ bờ vang động không gian, phá tan không khí tĩnh lặng của buổi sớm mai.

Câu 5:

Đọc mẫu chuyện sau:

Ai cần nhất đối với cây xanh?

Đất, Nước, Không Khí và Ánh Sáng đều tự cho mình là người cần thiết nhất đối với cây xanh.

Đất nói:

- Tôi có chất màu để nuôi cây lớn. Không có tôi, cây không thể sống được!

Nước kể công:

- Nếu chất màu không có nước vận chuyển thì cây có lớn lên được không?

Không Khí chẳng chịu thua:

- Cây xanh rất cần khí trời, không có khí trời thì tất cả các cây cối đều chết rũ.

Còn Ánh Sáng nhẹ nhàng nói:

- Cây cối dù có đủ đất, nước, không khí nhưng thiếu ánh sáng thì sẽ không thể có màu xanh. Không có màu xanh thì còn gọi là cây xanh sao được!

Câu 6:

Dựa vào ý kiến của các nhân vật ở trên, em hãy nêu ý kiến của mình để tranh luận cùng các bạn: *Đất, Nước, Không Khí hay Ánh Sáng cần cho cây xanh hơn? Vì sao?*

Lời giải chi tiết:

Học sinh tham khảo các ý kiến sau:

Ý kiến 1: Đất có vai trò rất quan trọng đối với cây xanh, đó là môi trường sống của đa số các loại cây có mặt trên bề mặt Trái Đất này. Cây sống nhờ đất, đất cung cấp cho cây các chất dinh dưỡng thì cây mới có thể lớn. Một ví dụ đơn giản thôi, một cái cây đang sống bình thường, sau một trận mưa cây bị quật ngã, rễ cây nổi lên mặt đất, chẳng lâu sau cây đó sẽ chết. Vì vậy, đất rất quan trọng với cây.

Ý kiến 2: Vô cùng quan trọng với cây xanh, nó có vai trò quan trọng với cây như máu ở trong cơ thể con người. Có những cây chỉ cần sống trong nước, nếu không có thì cây sẽ héo rụi và dần chết đi.

Ý kiến 3: Không khí rất quan trọng với cây xanh. Nếu cây có đất, nước, ánh sáng nhưng thiếu không khí thì cây xanh sẽ không thể sống được. Nó cũng như con người có thể nhịn ăn, nhịn uống nhưng không thể nhịn thở. Nếu một ngày nào đó, trên trái đất không còn không khí sẽ như thế nào? Chắc chắn sẽ tàn lụi và chết.

Ý kiến 4: Ánh sáng rất cần thiết cho cây xanh, nếu không có ánh sáng cây sẽ không còn màu xanh. Bạn hãy tưởng tượng xem, lúc đó, cây làm sao có chất diệp lục và có được màu xanh tươi mát.

Câu 7:

Đọc bài ca dao sau và trả lời: *Đèn hay trăng quan trọng hơn? Vì sao?*

Đèn khoe đèn tỏ hơn trăng
Đèn ra trước gió còn chăng, hỡi đèn?
Trăng khoe trăng tỏ hơn đèn
Cớ sao trăng phải chịu luồn đám mây

Lời giải chi tiết:

Đọc bài ca dao trên ta thấy, cả trăng và đèn đều có tầm quan trọng như nhau. Ở mỗi hoàn cảnh khác nhau, cả trăng và đèn sẽ thể hiện được tầm quan trọng của mình:

- Khi gặp gió, đèn sẽ tắt, trong khi đó, trăng vẫn chiếu sáng vàng vạc.

- Nhưng khi ban đêm trăng bị mây che, mặt đất tối om, không còn thấy ánh sáng trắng đầu cả thì ánh sáng của đèn rất tỏ.

Câu 8:

Trình bày ý kiến của em sao cho thuyết phục để mọi người thấy rõ sự cần thiết của cả trăng và đèn trong bài ca dao trên.

Lời giải chi tiết:

Từ xưa, khi đất nước còn nghèo, chưa biết đèn ánh điện thì con người phải dựa vào ánh trăng, ngọn đèn để soi sáng.

Trăng vốn thơ mộng, nên thơ, đẹp đẽ nên luôn là đề tài để của những vần thơ câu hát. Trăng như người bạn thân của lũ trẻ trong những đêm trăng rằm, trăng là người bạn theo bác nông dân ra đồng gặt lúa,... Ở tận trời cao, trăng tỏa ánh sáng dịu dàng khắp mặt đất. Thử hỏi có đèn nào soi sáng đến thế?

Đã như thế, chúng ta còn cần đèn làm gì nữa? Thật ra tuy trăng sáng thật nhưng trăng lúc có lúc không, khi mờ khi tỏ. Gặp hôm trời đầy mây thì dù trăng có tròn mấy cũng vẫn bị che khuất.

Lúc đó, đèn sẽ sáng hơn tất cả, đèn soi sáng cho ta làm việc, đèn giúp ta nhìn rõ mọi vật hơn trong đêm tối hơn trăng. Nhưng đèn chỉ để thấp trong nhà, đèn không thể soi sáng cả bầu trời như trăng, bởi đèn luôn phải dập tắt bởi những làn gió.

Thế đấy, khi có gió trăng sáng hơn đèn, khi có mây đèn lại sáng hơn trăng. Vì thế không thể nói giữa trăng và đèn ai hơn ai và cũng không thể nói cái nào quan trọng hơn cái nào. Cả đèn và trăng đều cần thiết, đều hữu ích cho chúng ta.

Bài tập và hướng dẫn giải - Bài 9C Tiếng Việt VNEN lớp 5**Câu 1:**

Quan sát bầu trời và nói cho người thân những điều mà em quan sát được?

Lời giải chi tiết:

Trong một ngày, bầu trời có nhiều sự thay đổi khác nhau:

- Buổi sáng: Bầu trời trong xanh, nền trời phủ nguyên một màu xanh dương và có điểm tô vào những đám mây trắng bồng bênh trôi.

- Buổi chiều tà: Bầu trời nhiều mây trắng hơn, trời không còn trong xanh như ban sáng, ở phía đằng Tây, bầu trời màu đỏ ửng của ánh mặt trời sắp xuống núi.
- Buổi tối: Bầu trời bao trùm một màu đen, điểm tô cho bầu trời là những ngôi sao lấp lánh. Vào những ngày rằm, bầu trời còn có thêm vầng trăng tròn chiếu sáng khắp nhân gian.

Câu 2:

Nói với người thân vì sao em cho rằng trăng và đèn dầu cần thiết đối với cuộc sống của con người?

Lời giải chi tiết:

Cả trăng và đèn dầu cần thiết đối với cuộc sống của con người.

Trăng là vật có thể chiếu sáng toàn bộ không gian của chúng ta vào ban đêm mà không vật nào có thể làm được. Nhờ có ánh trăng mà ta có thể nhìn thấy cảnh vật vào ban đêm, nhờ có trăng mà ta có thể làm bao nhiêu việc (nhất là đối với những người nông dân), nhờ có trăng mà trẻ em làng quê có thể tung tăng nô đùa.... Hơn nữa, trăng là đề tài để nhiều nhà thơ, nhà văn, nhà soạn nhạc cho ra đời những tác phẩm để đời và đi vào cuộc sống của người dân....

Và đèn cũng vậy, đèn không thể chiếu sáng rộng như trăng, nhưng nếu chiếu một góc nhỏ chắc chắn đèn sẽ sáng hơn trăng. Chính vì vậy, đèn giúp em học bài, làm bài, đèn giúp mọi người có thể nhìn thấy nhau rõ hơn. Đặc biệt, trong những ngày không trăng, đèn lại đóng vai trò vô cùng quan trọng, nó là thứ có thể chiếu sáng trong đêm giúp con người có thể sinh hoạt bình thường....